

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa P. N.

przeciwko T. Spółce z o.o. w R.

o ryczałt noclegowy,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 maja 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R.

z dnia 11 września 2014 r.,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od strony pozwanej T. Spółki z o.o. w R. na rzecz powoda P. N. kwotę 900 zł (dziewięćset) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 września 2014 r. Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w R. oddalił apelację pozwanego T. Spółki z o.o. w R. od wyroku Sądu Rejonowego w R. z dnia 19 marca 2014 r., którym zasądzono od pozwanego na rzecz powoda P. N. kwotę 41.158,18 zł tytułem ryczałtu za noclegi za okres od marca 2010 r. do grudnia 2011 r. z ustawowymi odsetkami od dat wymagalności poszczególnych kwot. W uzasadnieniach sądów *meriti* przyjęto, że nocleg kierowcy w kabinie pojazdu samochodu ciężarowego nie oznacza zapewnienia pracownikowi bezpłatnego noclegu w rozumieniu przepisów o

podróżach służbowych, a zatem zasadne było przyznanie kierowcy ryczałtów za noclegi spędzane w samochodzie. Sąd drugiej instancji powołał się dodatkowo na treść uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r. (II PZP 1/14, OSNP 2014 nr 12, poz. 164), zgodnie z którą zapewnienie pracownikowi – kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.), co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust.1-3 tego rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowym pracy lub innych przepisach prawa pracy.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku wywiódł pozwany, zaskarżając wyrok w całości oraz wnosząc o jego uchylenie i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie powództwa w całości albo ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w R. do ponownego rozpoznania.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego, a w szczególności: 1) art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (jednolity tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 1155 ze zm.) poprzez nieuwzględnienie, iż w odniesieniu do grupy zawodowej kierowców definicja „podróży służbowej” ograniczona została do „przewozu drogowego” wyłącznie w obrębie dróg publicznych, a więc kierowcy realizujący odpoczynek na parkingach formalnie realizują sen poza zakresem definicji podróży służbowej, wobec czego pracodawca nie ma prawnego obowiązku wypłaty świadczeń z tytułu ryczałtów za nocleg; 2) art. 2 pkt 6 ustawy o czasie pracy kierowców w kontekście art. 8 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 561/2006; 3) art. 27 ust. 5 ustawy o czasie pracy kierowców w kontekście zasad dokumentowania przez kierowcę jego woli odbioru odpoczynku w pojeździe oraz potwierdzenia dostatecznego poziomu wypoczynku

kierowcy zarówno w rozumieniu prawa unijnego, jak i prawa krajowego; 4) art. 8 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 561/2006 poprzez przyjęcie mylnego założenia, że w trybie przytoczonego uregulowania niedopuszczalne jest odbieranie „snu” w kabinie w ramach regularnego 45-godzinnego odpoczynku tygodniowego; 5) art. 26a - 26e ustawy o czasie pracy kierowców; 6) art. 153 ust. 1 i 5 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej w kontekście art. 10 rozporządzenia (WE) nr 561/2006 (WE) poprzez mylne przyjęcie, że zakazują one regulowania przepisami wspólnotowymi zagadnień związanych z wynagrodzeniem; 7) § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.) w związku z art. 77⁵ k.p. w zakresie realności poniesionych przez pracownika kosztów w kontekście uzasadnienia uchwały 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14.; 8) art. 2 Konstytucji RP poprzez naruszenie zaskarżonym orzeczeniem zasady demokratycznego państwa prawnego; 9) art. 18^{3a}-18^{3e} k.p. poprzez założenie, że wypłata ryczałtów za noclegi w kabinach nie narusza zasady równego traktowania w zatrudnieniu. Skarżący podniósł ponadto naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nieodniesienie się przez Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do istotnej argumentacji prawnej pozwanego przedstawionej przedłożonym do akt sprawy materiale dowodowym.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został uzasadniony występowaniem w sprawie istotnych zagadnień prawnych oraz potrzebą dokonania wykładni przepisów prawa wspólnotowego w zakresie ich interakcji z przepisami prawa krajowego, gdyż dotychczasowy brak takiej wykładni prowadzi do błędnego orzekania przez sądy powszechne.

Zagadnienia prawne zostały sformułowane następująco: 1) czy zdaniem Sądu Najwyższego z definicji legalnej „podróży służbowej”, uregulowanej w art. 2 pkt. 7 lit. a) oraz lit. b) ustawy o czasie pracy kierowców i obowiązującej po dniu 3 kwietnia 2010 r., wynika brak obowiązku pracodawców wypłaty świadczeń noclegowych (w tym także ryczałtów za nocleg), jeśli kierowca nie realizował

noclegu w zakresie definicji „przewozu drogowego” w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy o czasie pracy kierowców oraz art. 4 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. a także uregulowań wynikających z ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 260 ze zm.) oraz 2) czy zdaniem Sądu Najwyższego udokumentowanie przez kierowcę automatycznie lub manualnie na wykresówkach, plikach cyfrowych, wydrukach z tachografu cyfrowego oraz zaświadczeniach działalności kierowców (o których mowa w decyzji wykonawczej Komisji Europejskiej nr 2009/959/UE lub art. 31 ustawy o czasie pracy kierowców) w sposób zgodny z procedurą przewidzianą w prawie krajowym lub unijnym stanowi potwierdzenie, iż kierowca samodzielnie zdecydował się na odbiór snu w kabinie i wyraził aprobatę na odbiór snu w kabinie w rozumieniu polskich przepisów?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych. Odnosząc się zatem do powyższej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania stwierdzić należy, że dla jej skutecznego przedstawienia konieczne byłoby sformułowanie problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Zagadnieniem prawnym jest bowiem zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia

innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wnioszek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950, czy z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307).

Jednocześnie z ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że nie istnieje możliwość stwierdzenia, że w sprawie występuje zagadnienie prawne lub zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego i wyraził swój pogląd we wcześniejszej uchwale, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkł. 2003 nr 13, poz. 5; z dnia 27 marca 2008 r., III UK 124/07, LEX nr 461723; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 316/07, LEX nr 452455; z dnia 16 marca 2009 r., III PK 3/09, LEX nr 829148, czy też z dnia 19 lutego 2014 r., I PK 264/13, LEX nr 1646093). Taka sytuacja ma natomiast miejsce w rozpoznawanej sprawie, gdyż rozbieżności wynikające z dotychczasowego orzecznictwa zostały ostatecznie rozstrzygnięte uchwałą 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r. (II PZP 1/14, OSNP 2014 nr 12, poz. 164), zgodnie z którą zapewnienie pracownikowi – kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.), co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1-3 tego

rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowym pracy lub innych przepisach prawa pracy.

Odnosząc się natomiast do drugiego z przedstawionych zagadnień prawnych należy stwierdzić dodatkowo, że zagadnienie prawne, chociażby bardzo interesujące, nie staje się przyczyną przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jeżeli nie jest istotne (niezbędne) dla rozpoznania podstaw skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2012 r., I PK 238/11, LEX nr 1675398), a w taki sposób należy ocenić wpływ sposobu udokumentowania decyzji kierowcy o spędzeniu noclegu w kabinie na prawo do ryczałtu z tytułu niezapewnienia pracownikowi bezpłatnego noclegu w związku z odbywaną podróżą służbową.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490).